

Izdaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 10— Din

za inozemstvo 20— .

Oglaš po tarifu

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Upravištvo:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 64. Telef. št. 36.

Podružnice:

Maribor, Barvarska ulica
št. 1. Tel. št. 22.

Celje, Aleksandr. cesta.

Račun pri pošt. čekov.
zavodu šte. 11.842.

Občinske volitve v Ljubljani.

Po krivdi demokratskih uskokov so zmagali klerikalci in komunisti.

Dobili so: demokrati 1822 glasov in 5 mandatov, klerikalci in komunisti 3952 glasov in 35 mandatov, soc. demokrati 295 glasov in 1 mandat, nar. socialisti in dem. disidenti pa 2916 glasov in 8 mandatov.

Ljubljana, 4. dec.

Ze pred vojno je klerikalizem naskakoval Ljubljano. Bil je odbit. Po vojni se je začel vezati s socialnim nezadovoljstvom in pod to krinko posegati po njej. In res: čim je bila uvedena splošna in enaka volilna pravica za občinske zastope, se je pojavila v občinski hiši anti-demokratska večina. Dokler je potrebovala ta večina meščansko in napredno NSS, je izrabljala ambicijo te skupine, čim pa je razčistila nasprotja s komunisti, je mogla tudi brez narodnih socialistov razpolagati z do 4000 glasovi.

Nasproti temu računu je bil na dlani protiračun: demokrati in NSS imajo skoro 5000 glasov. A v tem trenutku se je nekaterim bivšim demokratom zdelo neobhodno potrebno, razklati napredno Ljubljano v dva tabora. Vse, kar je bilo do včeraj dobro, so ti ljudje danes prekleli in skušali so sebe povzdigniti z demagoškimi gesli na račun svojih bivših strankarskih tovarišev. Odklonili so opevovane najlojalnejše volilne kompromise demokratov in začeli kakor blazni bojevati se ne morda proti klerikalnokomunistični, ampak proti — demokratski «nevarnosti». Nenavadna je bila vneema te gospode v razdiranju in rušenju. Kar so napredni ljudje zgradili desetletja, to so ti elementi zastrupili čez noč.

Usodepoln je bil slepi račun narodnih socialcev na razpad demokratske stranke ter spekulacija na politično moč, ki naj bi jo ambiciozna gospoda zadobila po «padcu vlade» v kakšni novi politični konstelaciji. NSS je postala žrtev te spekulacije. V starem občinskem svetu je igrala s svojimi 9 mandati vidno in v marsičem odločilno vlogo, danes ima štiri odbornike ter je povrh postala ponižna dekla velepridobitnikov, za katere bo morala opravljati najnižje posle, ker je od njih tudi materialno popolnoma odvisna. Res je, da je bila v to katastrofalno situacijo zapeljana po obljubah demokratskih uskokov, ki so jo znali prepričati, da bo ogromna večina demokratske stranke šla za njimi, toda moralnična krivda je povsem na njeni strani. Z JDS je mogla NSS vsak hip napraviti sporazum, ki bi bil obema strankama omogočil skupen nastop, ne da bi bila ena ali druga stranka morala izgubiti na svoji samostojnosti. Tak pošten sporazum bi bil dal Ljubljani trdno napredno večino. Toda narodnim socialcem se je zdelo vabljivo špekulacija na razbitje demokratske stranke. Ravnihar je imel lahek posel z njimi. Postali so ujetniki velekapitala, zaradi katerega so izdali interese napredne Ljubljane.

Nikdar ne bo pozabljena vloga, ki jo je v tem boju igral dr. Vladimir Ravnihar. Strast častihlepa in osebnega sovraštva je premagala v tem boju, ki mu je demokratska stranka tako velikodušno odpustila nekdanje izdajstvo ter ga visoko dvignila, vse boljše občutek. Sprva zavratno, potem odkrito je pričel boj proti JDS. Celi ne baš inicijativni in agilni značaj tega politika se je izpremenil. Uničiti demokrate — to je postal njegov glavni cilj, kateremu je podredil vse drugo, tudi vsa sredstva. Speljal je narodne socialce v zvezo z najreakcionarnejšimi elementi, vodil je borbo na nož, dopuščal in sodeloval je, ko so se zlorabljale vse narodne institucije proti glavnemu, da ne rečemo edinemu njihovemu zaščitniku, demokratski stranki, neposredno je odgovoren za odvratnost volilnih sleparij, ki so se vršile od strani njegovih ljudi. Kar se mu pred leti v očitni zvezi s klerikalci in Nemci ni posrečilo, to je dobro opravil tokrat. Njemu v prvi vrsti se ima Ljubljana zahvaliti, da vohra nad njo zastava črne in rdeče internacionale. Obračun s tem možem je neizogiben.

Izmed vseh strank, ki so se borile za Ljubljano, je edino demokratska, katere vest je čista. Trdno vztrajajoča na svojem programu, ki je tudi za bodočnost Ljubljane edino spasonosen, je lojalno ponujala roko za skupen boj naprednih elementov. Bila je pripravljena k največjim žrtvam, saj je vedela — in rezultat volitev je to potrdil — da je zmaga napredne Ljubljane zasigurana, ako gresta skupaj JDS in NSS. Vse je bilo za man. Ona je prosta odgovornosti za to, kar se je zgodilo in mirno pričakuje razvoja dogodkov.

Odgovornost je prešla drugam.

Potek občinskih volitev Nečuvane agitacijske sleparije zajedničarjev

Ze ponoči je bilo po Ljubljani jako živahno. Vse stranke so organizirale svoje «varnostne straže», ki so imele nalogo paziti, da nasprotnik ne potrga volilnih plakatov in pozivov. Po ulicah je prišlo opetovano do spopadov med prevnetimi «čuvarji», ki so deloma razumeli svoj posel tako, da je treba nasprotnikove oklice strgati ali premazati. Glavno delavnost v tem oziru so razvijale zajedničarske patrulje, ki so se, oborožene s palicami in gorjačami, obnašale zelo nasilno. Z reklamnih tabel so izginjali plakati in se zopet na njih pojavljali. Rezultat je bil zjutraj približno enak večernemu stanju. Če bi bile patrulje sklenile kompromis, bi si bile prihranile mnogo posla. Resnejših incidentov ni bilo. Proti jutru je prišlo v Zvezdi do spopada med demokratsko stražo in zajedničarsko gardo. Naenkrat je bilo slišati obupne krike: kri, kri! Pa ni bilo tako hudo. Dva nasprotnika sta se bila spopadla in eden je drugemu, da se ga ubrani, pljusnil iz lonca porcije rdeče barve v obraz...

PRICHEK VOLITVE.

Ob 8. uri so se odprla volišča, katerih je bilo 14. Ze v prvih dopoldanskih urah je bila udeležba jako številna. Po ulicah so pričeli drveti izvoščki in avtomobili, zlasti zajedničarski agitatorji so razpolagali s celim parkom avtomobilov, vsi «velepridobitniki» od bank do gospodov «en gros» so dali svoja elegantna vozila na razpolago.

Mnogo pozornosti je vzbujalo, da se je vozil dr. Ravnihar z g. Deržičem kot pobočnikom čisto v županski pozi po ulicah.

Z vsvo paro in ogromnim aparatom pa so delali tudi klerikalci in komunisti, ki so razpolagali s celo vrsto avtomobilov in vozov. Videlo se je, da ima ta «Zveza delovnega ljudstva» prav dobre zveze z velekapitalističnimi lastniki avtomobilov in kočij.

NA VOLIŠČIH.

Agitacija je bila silno živahna. Volilni lokali strank so imeli posla čez glavo. Proti polednevno so volilci na voliščih zelo pritisnili, v prvih popoldanskih urah je frekvenca ponehala, pa se proti tretji zopet dvignila in je trajala do kraja. Od približno 12.000 volilcev jih je prišlo na volišče 8985, torej skoraj tri četrtine. Udeležba je bila torej skoraj tako številna kakor pri volitvah v konstituanto, ko je od 11.158 prišlo na volišče 8806 volilcev.

ŠKOF VOLI KOMUNISTE.

Veliko senzacijo je vzbudilo, ko je zgodaj dopoldne prišel na volišče na magistratu ljubljanski škof dr. Jeglič, ki je na čelu svojih korarjev oddal kroglico za komuniste. Škofovemu uprav katoliškemu in krščanskemu vzgledu je sledila ostala duhovščina in iz samostanov so nagnali poslednjega «kozla» v boj za gg. Makuca, Klemenčiča in drja. Lemeža.

Opoldne je izvršil na volišču v realki svojo volilno dolžnost v Ljubljani se nahajajoči minister dr. Žerjav, pokrajinski namestnik Hribar je istotam že med prvimi oddal svojo kroglico.

VELIKANSKE VOLILNE SLEPARIJE.

Nikdar se v Ljubljani še ni tako nasilno in koruptno agitiralo kakor včeraj in nikdar se niso še uporabljala tako kričeče volilne sleparije. Klerikalci in komunisti so uporabili vsa sredstva verskega pritiska in cerkvenega terorja, vse metode hujškanja in demagogije. Njih cilj je bil očividno ta, da dosežejo na voliščih absolutno večino vseh glasov. Pri tem so komunisti vzpodbujali svoje pristase: hajdmo, da nas bo več, da bomo potem imeli klerikalce v rokah, klerikalci so delali obratno. Tem se je tudi posrečilo. Med izvoljenimi kandidati liste «Delovnega ljudstva» so klerikalci v večini.

Infamna je bila agitacija zajedničarjev. Ze v soboto zvečer so razširili po mestu vest, da je sam minister dr. Žerjav dal parolo, naj demokrati volijo zajedničarje in da je JDS ukamnila svojo listo. Posebno naročeni agitatorji so trosili to laž po vseh ulicah. Kmalu nato so si zajedničarji izmislili drugo: da sta se Zajednica in JDS združili.

To pa je bil le začetek. V Narodni tiskarni so bili že v soboto tiskani lepaki, v katerih pozivlja «načelstvo JDS» demokrate, naj vržejo kroglico v 4. skrinjico. Tekom dopoldne so agitatorji zajednice pričeli lepiti te lepake po vsem mestu. Načelstvo JDS je takoj obvestilo policijo o tem nesramnem falzifikatu in zahtevalo preiskavo. Policija je na podlagi čl. 6. volilnega zakona izvedla hišno preiskavo v «Slov. Narodu» in v Centralni volilni pisarni Zajednice ter je konfiscirala še cele kupe teh tiskovin. Doktor Ravnihar je protestiral, češ, da je to omejevanje tiskovne svobode!

Kmalu nato je Zajednica plakirala «telegrame iz Beograda» sledeče vsebine: «Beograd, 3. decembra. Pašić je pravkar podal demisijo celokupnega kabineta. Demisija je bila sprejeta. Poslanci Hrvatske bloka so v Beogradu. Sestavo nove vlade prevzema Ljuba Davidović in Stojan Protić. V demokratskem klubu je prišlo ko razkola. Pribičević-Zerjavova skupina je izstopila iz kluba. Dosedanji režim je pokopan in izvrši se splošen preobrat v državni politiki.»

Pokrajinska uprava je bila tako tankovestna, da se je najprej telefonskim potom v Beogradu prepričala, da je vse skupaj prazna izmišljotina, objavljena zato, da prikaže Zajednico menda kot novo vladno stranko. Telefon je bil nepotreben. Plakati so bili tiskani pri «Slovenskem Narodu» že v soboto. V nedeljo jih sploh nobena tiskarna ni mogla tiskati, ker se v tiskarnah ves dan ni smelo delati! Tudi ta plakat je bil končno konfisciran.

Vse te sleparije so res prevarile precej demokratov, čeravno je načelstvo JDS takoj podvelo protikupe. Odkrito so zajedničarji tudi zlorabljali sokolstvo, češ, Sokoli morajo voliti Ravniharja, ki je starosta Saveza. O tej stvari seveda debata ne more biti zaključena. Glavni argument zajedničarjev pa je bil tudi v nedeljo — novac. Iz rezervarja neopredeljenih volilcev je ta argument pridobil par sto ljudi brez politične morale...

Vse te lumparije so se godile pod neposrednim nadzorstvom in odgovornostjo drja. Ravniharja, ki je v strasti svoje častihlepnosti podrli tudi one granice, ki sicer v najgorčnejši politični borbi omejujejo dejanja moža. Vsa borba zajedničarjev je bila naperjena proti demokratom — klerikalce so pustili popolnoma na strani. Nekatere njihove nasilne agitatorje je zaradi kršenja volilne svobode policija sicer aretirala, toda glavni krivci so seveda ostali za kulisami.

Demokratska stranka se je v celem volilnem boju odlikovala s svojo mirnostjo in načelnostjo. Tudi na dan volitev je ostala sama sebi zvesta. Njena agitacija je bila poštena in trezna. Njeni plakati resni. Na dve zajedničarski nesramnosti je odgovorila z ostrimi proti plakati. Ko so zajedničarji razširili hujškajoče lepake «Uradniki, goli in lačni, zahvalite se drju. Žerjavu — za obljube», so demokrate odgovorili s plakatom: «Uradniki, odvzemite brigo za interese ministru Žerjavu ter jo izročite politični firmi Knez, Jelačin & Cie.» Na zajedničarsko objavo, da obstoja zveza med Zajednico in SKS, so odgovarjali demokratski lepaki: «Za izvoz prašičev in za dražjo mast bo glasoval, kdor bo volil zajednico ali klerikalce». Ta plakat, na katerem debela svinja drži zastavo z napisom: «Živela Zajednica, živijo Brodar!» je vzbudil mnogo pozornosti.

ŽIVLJENJE NA ULICAH.

Po ljubljanskih ulicah je bilo ves dan zelo živo. Dan ni bil posebno prijazen in Ljubljanci so opustili svoje izlete, da se do dobrega nagledajo volilnega trušča. Za marsikoga je bila to precejšna žrtev, saj so bile vse gostilne zaprte, med tem ko sta zunaj na Posavju vabila kranjska klobasa in cviček. Kavarne so bile seveda «dubkom» natlačene in marsikateri gost je poskušal mežikati natakarnjem, da naj začarajo kaj bolj krepkega v čaj ali pa v skodelico za črno kavo. Pripoveduje se, da popolnoma brezuspešno.

Ob 5. je bila volitev zaključena. Nastop drja. Ravniharja je od vsega početka oslabil vsako nado, da bi se dala

preprečiti zmaga klerikalcev, komunistov in Peričevih socialcev. Pri volilnih lokalih se je povsodi zbralo precej ljudi.

PO RAZGLASITVI IZIDA VOLITEV.

Pred Mestnim domom, kjer se je vršil glavni skrutinij, je velika množica klerikalcev in komunistov pričakovala razglasitve volitev. Vedelo se je že, da je zmagala «Delovna lista». Ko je množica proti 7. zaznala za oficijelni rezultat, so komunisti in socialisti klicali Periču, klerikalci pa škofo. Pričakovalo se je, da bosta oba gospoda govorila z balkonom. Pa je le dr. Perič izrekel nekoliko zahvalnih besed. Vzpodbujevalni klici iz množice so Ljubljancem napovedovali srečne čase pod črno in rdečo zastavo. Popolna pobitost je vladala v zajedničarskih krogih. Očitajoča vprašanja: **Zakaj smo odklonili sporazum z demokrati?** si slišal tekom večera sto in stokrat. Narodni socialisti so se hudovali na Ravniharja, češ, on je vsega kriv, ker je rekel, da bo od JDS odtrgal 2000 glasov. Uskoki zopet so se izgovarjali na narodne socialce: Vi ste krivi.

Zajedničarji so bili globoko prepričani, da bodo razbili demokratsko stranko. Kalkulirali so, da bo le 700 do 800 glasov dobila, drugo pa da bo zbežalo pod uskoško zastavo. Raditega so tudi odklanjali vsak sporazum. Ravnihar je kazal le eno strast: porušiti trdnjavo napredne misli, in menil je, da bo iz njenih razvalin zgradil sebi županski stolec. Zajedničarji so naročili za svojo proslavo godbe in lampijone, dogovarjali se, da bodo priredili demonstracijo pred «Jutrom» in proti JDS — mislili so le, kako se bodo «maščevali» demokratom, pa so pripravili Ljubljani namesto strumnih koračnic oglušujoče zmagoslavne krike — klerikalcev in komunistov.

Tudi za JDS pomeni izid volitev razočaranje. Računala je na večji uspeh. Ostala je sicer najjača stranka v Ljubljani, toda zanašala se je preveč na silo argumentov ter je premalo pažnje posvetila tehničnim vprašanjem. Zvečer so se v volilnih lokalih zbirali pristaši in od vseh strani je bilo slišati samozavesten glas: Preizkušnja je prestana. Bill smo edini dosledni in edini se nismo kompromitirali. Z novo vneemo na delo. Ljubljana, ki je danes ponižana, nas bo potrebovala. Kmalu bo uvidela, da je nje spale v veliki državni stranki jugoslovanske demokracije!

Novi občinski svet

Po reformiranem občinskem volilnem redu za Slovenijo šteje ljubljanski občinski svet 49 članov. Od teh jih pripade po § 34. najprej 24 kandidatski listi, ki je dobila največ glasov, ne glede na to, koliko znaša ta večina. Ostalih 25 članov se razdeli po propore med vse stranke, torej tudi ono, ki je dobila že prvih 24 mandatov. Na ta način so dobili klerikalci in komunisti najprej 24 in pri razdelitvi po propore še 11 mandatov, skupaj torej 35 občinskih svetnikov, med katerimi je 18 klerikalcev. Ostale stranke so dobile: demokrate 5, narodni socialisti in demokratski disidenti (Ravniharjevci) 8 in socialisti 1 mandat.

Občinski svet bodo tvorili naslednji občinski svetniki:

DEMOKRATI:

1. Dr. Milan Vidmar, vseučiliški profesor,
2. Josip Turk, posestnik,
3. Anton Likozar, nadučitelj,
4. dr. Fran Tomišek, odvetnik,
5. Fran Kavčič, gostilničar in posest.

ZAJEDNIČARJI:

(narodni socialisti in demokratski disidenti)

1. Dr. Vladimir Ravnihar, odvetnik,
2. Ivan Tavčar, uradnik agrarne direkcije,
3. Anton Ferant, vrtnar,
4. Ferdo Podbevšek, železniški kovač,
5. Fran Bonač, tovarnar,
6. Karl Urbančič, poštni nadoficial,
7. dr. Rado Kušej, vseučiliški profesor,
8. Fran Rupnik, strojevodja v p.

KLERIKALCI, KOMUNISTI IN PERIČEVCI:

1. Dr. Ludovik Perič, odvetnik,
2. Ivan Makuc, žel. uslužbenec,
3. France Kremžar, urednik,

4. dr. Ivan Stanovnik, odvet, kand.
5. Josip Pirč, računski svetnik,
6. Lovro Klemenčič, visokošolec,
7. Ivan Kralj, uradnik,
8. dr. Valentin Rožič, profesor,
9. Franc Orehek, zasebni uradnik in posestnik,
10. Peter Leban, železničar,
11. Rado Čelešnik, zasebni uradnik,
12. Josip Rajner, žel. uslužbenec in posestnik,
13. Mihael Moškerc, urednik,
14. dr. Milan Lemež, odvet, kandidat,
15. Ignaz Mihevc, uradnik,
16. Ivan Srebot, čevljar in posestnik,
17. Jurij Moser, izvošček in posestnik,
18. Franc Čepeljnik, žel. strojevodja,
19. Franc Slovec, izvošček,
20. Jisip Vidmar, čevljar,
21. Janko Jeglič, šolski ravnatelj in posestnik,
22. Anton Kerhne, uradnik,
23. Ivan Pestotnik, uradnik,
24. Alojzij Zajec, strojni delavec,
25. dr. Anton Breclj, zdravnik,
26. Rajko Osterc, tapetnik,
27. Andrej Alb, uradnik,
28. Srečko Zuner, strojni stavec,
29. Albin Zajec, fin. rač. svetnik,
30. Franc Novak, mizar,
31. Ivan Tokan, uradnik,
32. Anton Kerč, zasebni uradnik,
33. Viktor Adamič, žel. uradnik,
34. Hinko Glavan, delavec,
35. Josip Rozman, uradnik,

SOCIALNI DEMOKRAT:

1. Jože Ogrin, mizarski pomočnik.

Volitev župana.

V zmislu volilnega reda mora stari župan, oziroma v Ljubljani vladni komisar, sklicati tekom 8 dni novoizvoljene občinske svetnike k seji, ki ima izvoliti župana, podžupana in druge funkcionarje. Do izvolitve župana vodi sejo po letih najstarejši občinski odbornik.

Da je volitev župana veljavna, je potrebna navzočnost najmanj polovica občinskih odbornikov in nadpolovična večina oddanih glasov.

Podrobni rezultati

Vodoravne rimske številke značijo kandidatske liste, in sicer I. demokrati, II. klerikalci in komunisti, III. socialni demokrati in IV. Zajednica. Navpične rimske številke značijo volišča, in sicer: I. Mestni dom, II. magistrat, III. Šentjakobska šola, IV. šola na Cozjovi cesti, V. obrtna šola, VI. realka, VII. I. državna gimnazija, VIII. justična palača, IX. učiteljske, X. šola na Ledini, XI. ubožnica v Vodmatu, XII. vojaško strelišče, XIII. in XIV. šola v Spodnji Šiški.

	I.	II.	III.	IV.
I.	140	212	6	210
II.	107	274	13	216
III.	180	366	27	338
IV.	157	388	31	174
V.	186	256	34	375
VI.	176	180	7	334
VII.	173	263	28	250
VIII.	122	207	10	241
IX.	139	262	9	161
X.	104	322	14	161
XI.	86	364	12	142
XII.	100	233	11	112
XIII.	82	320	35	140
XIV.	70	305	58	163

V primerjavo priobčujemo v naslednjem tudi volilne izide na posameznih voliščih pri občinskih volitvah 26. aprila 1921. Volišča so označena kakor gori, le rezultati obeh šišenskih volišč so navedeni skupno pod XIII. Vrstni red volilnih skrinjic je bil pri teh volitvah naslednji: I. JDS, II. komunisti, III. NSS, IV. ŠLS, V. SKS in VI. soc. demokrati. Rezultati so bili naslednji:

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
I.	230	73	155	242	5	50
II.	235	63	85	109	3	54
III.	208	43	49	92	4	52
IV.	203	91	101	135	-17	135
V.	334	40	128	107	14	72
VI.	355	34	141	92	18	66
VII.	252	81	108	91	9	74
VIII.	255	33	95	125	10	47
IX.	140	60	59	93	4	29
X.	142	32	69	122	6	29
XI.	116	99	77	132	12	40
XII.	128	74	37	103	20	11
XIII.	211	328	222	111	28	149

Ljubljanski demokrati po volitvah

Ljubljana, 3. decembra.

Devet političnih skupin je pri volitvah nastopilo proti demokratični stranki. Isti trenutek, ko smo videli, da si je osem od teh skupin postavilo za geslo porabiti pri agitacijski borbi brezvestno in brezobzirno demagogijo, smo si bili z ozirom na težke vojne posledice, ki odsevajo na vseh poljih javnega življenja, z ozirom na veliko nestrpnost in nezadovoljstvo, ki vlada meda v prav vseh slojih naroda, ter s posebnim ozirom na splošno demoralizacijo javnosti, na jasnem, da položaj JDS v Ljubljani ne bo lahek. Očiščena ljudi, ki so stranko poznali le tako dolgo, dokler jim je služila, je JDS ne oziraje se na levo ne na desno, iznesla in zagovarjala principe jugoslovanske demokracije, zagovarjajoči in propagirajoči svoj moralni in državni program. Z vsjo odločnostjo smo odklanjali vsako demagogijo, namesto da bi ljudstvo huškali, smo ga poučevali ter ga bodrili k treznosti in vztrajnosti. Naš glavni in edini cilj niso bili mandati, temveč predvsem notranja konsolidacija ter prerjenje stranke.

Enaindvajset let je že minulo, odkar je na Dunaju nastopila naša mladina pod narodno-radikalno zastavo. Čez dve desetletji se že bje v slovenski napredni politični zgodovini boj te generacije, ki se sedaj uveljavlja, počela s onimi starejšimi preizkušenimi prijatelji, ki so si ohranili mladost srca in duše, boj z reakcionarnimi ostanki starega slovenskega liberalizma. Baš te volitve so znova pokazale, da predstavlja tudi to gibanje prav za prav v prvi vrsti nekaj socialen pokret, v katerem gre predvsem za to, da se slovenska narodnospredna demokracija otrse kapitalističnih spon, v katere jo je vezala skozi desetletje gospoda okoli «Slov. Naroda». Le kdor poljiže pozna absolutizem in terorizem gospode okoli tega lista, ki je brezobzirno uničeval skozi desetletja vsakogar, ki ni hotel biti njegov suženj, razume, zakaj ni bilo med naprednimi Slovenci skozi tridesetletja nobenega političnega podmladka, ta tudi razume, kako težak je bil boj, ki se je bil za emancipacijo mlade demokracije.

Ni bila to samo njena usoda, delili so jo v Sloveniji tudi socialisti vseh vrst, ki se nikdar niso mogli osvoboditi ter postaviti na neodvisna tla, ker jih je vedno tlačila okolica «Slov. Naroda» z listom in finančnimi zavodi k tlom. Pred več kot desetimi leti se je poskušalo ustvariti poleg «Slov. Naroda» napredno dnevno glasilo, a šele zadnji dve leti se je posrečilo «Jutro» postaviti na podlago, da je bilo kos prevzeti boj za ideje jugoslovanske demokracije. Brez tega glasila bi bila napredna naša demokracija sploh nemogoča. Šele «Jutro» je omogočilo, da se demokratični stranki ni bilo treba brezpogojno pokoravati absolutističnemu diktatu jare gospode iz Knafove ulice. Pred dvema letoma, še pred enim letom, bi bila taka emancipacija popolnoma nemogoča.

Odpor reakcionarcev se je tekem le-

tošnjega leta pojavil z naravnost ogabno obupnostjo. Propadel bi bil brez slave, da mu ni umetno podaljšala življenja NSS, torej stranka, ki je pred leti zapustila demokratske vrste samo zato, ker se ni zlagala s konservativnim njenim krilom.

Za prvi nastop demokratov brez «Narodovcev» v Ljubljani je uspeh današnjih volitev, ne glede na vso težavo političnega in gospodarskega položaja, prav zadovoljiv, četudi bi mogel biti še mnogo ugodnejši. Od maja meseca naprej sta «Slov. Narod» in z njim vred «Jugoslavija» pripravljala s Kamenarovičevim umetno inscenirano uverturo za občinske volitve najpoglednejšo gonjo proti JDS. Zlasti «Slov. Narod» je apeliral na vse instinkte Ljubljančanov, ki so nekateri že po 40 in več let nepretrgoma zajemali iz njegovih predalov dnevno modrost ter bili javni njegovim besedam verjeti kakor nekdanj, ko je ta list še znal biti dosleden in resen. Danes tvori 1800 mož, ki so oddali krogljice za JDS, kader, ki je izmed vseh volilcev edini, katerega moralna opravičenost bazira na trdnih in neminljivih principih.

Je to povsem nova, jugoslovanskega duha prežeta armada, ki ima zmisel za socialno pravičnost, za vztrajno svetovno delo ter za naloge nacionalne solidarnosti. Prav nič nas ni strah, še manj pa sram, da nas danes še ni več. V svetovni vojni, pred petimi leti, ko se je razdirala Avstrija na korist Jugoslavije, nas ni bilo niti deset odstotkov tega. Naš principi, o katerih smo v dno duše uverjeni, da so edini pravilni, naše neumorno delo, ki ga hočemo s trdno voljo nadaljevati do končnega uspeha, so nam porok, da bo jugoslovanska demokracija zmaga, kakor je sledila popolna zmaga našemu nacionalnemu delu med vojno.

Brez vsega priznavamo, da je bila ločitev duhov in operacija, ki se je izvršila pri teh volitvah na demokratični stranki, zvezana z velikimi komplikacijami in tudi žrtvami. Ako se ne oziramo na momentano veliko škodo, ki so jo prizadeli dr. Ravnihar in drugi dezertirji napredni Ljubljani s tem, da so izročili njen občinski svet klerikalcem in komunistom, moramo pa konstatirati, da so demokratični stranki storili s svojim izstopom le uslugo, ker si je s tem stranka rešila vsaj lepšo bodočnost.

Posebna čast in pohvala gre za današnje uspehe našim političnim organizacijam, ki so morale prestati velikansko preizkušnjo strankarske discipline. Prestale so jo častno. Treba bo pa, da sedaj posvetimo ves svoj trud prerjenju stranki, da ji damo s podrobno izvedbo notranje organizacije lepše pogoje za dosego uspeha. Vse bomo izvedli in moramo izvesti, ker nismo tega dolžni le jugoslovanski demokraciji, marveč tudi svoji novi državi.

Hvala in čast gre možem, ki so v volilni borbi stali v prvih vrstah. Oni so porok za nadaljno vztrajno delo in za končni uspeh.

vanov, Čehov in Rumunov, ki so bili prisotni na slavnostnem banketu. Tudi ostali govorniki so naglašali miroljubni značaj Male antante in njene dobre odnose z Veliko antanto. Navdušene zdravice so bile izrečene ustanoviteljima Male antante dr. Benešu in predsedniku Masaryku. Beneš se je zahvalil za izkazano čast ter naglašal, da je Masaryk velika osebnost za Čehe, ki bo slovel v zgodovini kot velik učenjak, filozof, državni poglavar, kajti on je simbol češkoslovskega naroda. Dr. Beneš je končal svoj nagovor s slavošpevom na Francijo, ki je s svojimi žrtvami mnogo doprinesla k ustajenju malih narodov.

— **Legitimistični pokret v Madžarski.** Na eni zadnjih sej parlamenta je stavil poslanec Gömbös novo interpelacijo na ministrskega predsednika glede legitimistične propagande, povdarjajoč, da je ta za Madžarsko zelo nevarna. Ministrski predsednik grof Bethlen je izjavil, da se strinja z mnenjem interpellanta in da bo podvzel vse korake, da prepreči legitimistično propagando. Ker pa more po obstoječih zakonih uvesti postopanje le v slučaju nevarnosti javnega upora, namerava vlada v kratkem izdati poseben zakon proti legitimistom. To sklep vlade je v zvezi z najnovejšo legitimistično propagando za Karlovega sina Otona.

— **Časopisna kriza v Rusiji.** Moskova «Izvestija» poročajo, da je v Rusiji vsled pomanjkanja papirja zavladala velika časopisna kriza. Arhangelški dopisnik podaja tozadevno sledeče zanimive podatke: Meseca januarja je dobivala arhangelška gubernija 5000 izvodov moskovskih časopisov, februarja 2400, marca 983, aprila 554, maja 509, junija pa le še 452. V nekaterih manjših mestih se prodaja izvod «Izvestija» po 800 — 900 tisoč rubljev, a često tudi po milijon in še več.

— **Zračna zveza Pariz-Carigrad.** Iz Pariza poročajo, da je bila dne 16. t. m. vpostavljena zračna prometna zveza med Parizom in Carigradom preko Dunaja odnosa Prage.

— **Pred fuzijo obeh liberalnih strank Anglije.** Kakor poročajo londonski listi, so se pričela neoficijalna pogajanja med voditelji nezavisne liberalne stranke in nacionalne liberalne stranke (Lloyd George) glede fuzije obeh strank.

Prosveta

Koncert Julija Betetta v Ljubljani. Spored današnjega koncerta g. Julija Betetta, ki se vrši ob 8. uri v Filharmonični dvorani obsega naslednje točke: 1. R. Strauss: Jutri; R. Strauss: Noč; L. M. Škerjanc: Fragment de la «Chanson violette». 2. V. Novak: Morje, iz cikla «Pan»; izvaja na klavirju ga. Dana Golia-Koblerjeva. 3. E. W. Korngold: Pesem Pierota iz opere «Mrtvo mesto». 4. L. M. Škerjanc: Slovo od prijatelja. L. M. Škerjanc: Samotno pirovanje pomladnega dne. 5. F. Liszt: Balada v h-molu (klavir). 6. Brahms: V gozdni samoti. J. Brahms: Na grobišču. F. Weingarten: Ljubezni pir. — Vstopnice vseh vrst je še dovolj na razpolago, na kar opozarjamo občinstvo. Dobe se v predprodnji v Matični knjigarni na Kongresnem trgu in na večer koncerta od 7. ure dalje pri blagajni.

Knjige Goriške Matice za leto 1923 so ravnokar izšle. Matica je izdala topot tri publikacije: Koledar za l. 1923, prestavo Sirahove knjige in kot III. zvezek Zabavne knjižnice pod skupnim naslovom «Zlata sreca» zbirko petih povesti najboljših hrvatskih pisateljev v predstavi Alojzija Gradnika. Knjige se dobe tudi po jugoslovanskih knjigarnah in stanejo skupno 24 Din. Obširneje o njih še spregovorimo. Danes opozarjamo samo na to, da je koledarju priložen zemljevid Juljske Krajine, ki bo naši javnosti gotovo zelo dobrodošel.

7. števec «Gledališkega lista» prinaša sliko in zanimiv življenjski starost naših skladateljev A. Foersterja ob priliki njegove 85letnice in črtico 50letnice premijere prve slovenske opere, njegovega «Gorenjskega slavčka». Oba članka je spisal priznan glasbeni strokovnjak. Obenem prinaša aktualno črtico o Dostojevskemu «Idijotu» izpod peresa B. Putjate, ki je delo uprizoril in režiral.

«Kresa» 11. številka je izšla in prinaša sledečo vsebino: Tone Seliskar: Glas izbičnih duš; Pravica. — Gil Blas: Tisoč in ena noč. — Ernest Tiran: Razbojnik. — Leonid Andrejev: Vrtnice. — Culkovski: Ples na Vulkanu. — Telovalba. — Vestnik «Svobode». — Socialni vestnik. — Književnost. — «Kres» izdava delavska izobraževalna zveza «Svoboda» in se narača v upravi, Ljubljana, Zidovska ulica 1, I. nadstropje.

Grafična šola v Beogradu. Ministrstvo prosvete je sestavilo komisijo, ki bo izdelala načrt za grafično šolo. V tej šoli naj bi se izobraževali strokovni delavci za vse vrste tiskarskih del. Urejena naj bo šola internatsko, imela pa naj bi tudi delavnice za praktični pouk in za vaje.

Saloma v Brnu. V Brnu so dali te dni, prvič na Češkem, Straussovo Salomo, ki je najtežje operno delo muzikalne moderne. Opera je pod taktirko O. Nedbala lepo uspela.

Sokolstvo

Sokolsko delo v armadi. Naši vojniki-Sokoli so pridno pri delu in vežbajo nove vaje s puškami za bodoči zlet. Vaje so prav čedne in jih vojaki z veseljem izvajajo. Vaje je sestavljal br. Miroslav Vojnovič, dolgoletni profesor gimnastike na vojni akademiji v Beogradu.

Nova sokolska revija. Zagrebški sokolski delavci nameravajo osnovati novo revijo, ki bi se tiskala v 5 — 6 tisoč izvodih in pri kateri bi sodelovali najboljši pisatelji našega Sokolstva. Revija bi nadomestovala sedanji «Sokolski Vijesnik» zagrebske župe.

Sport

Slavija (Osijek) prvak provincije Z. N. P. V Brodu na Savi, torej na nevtralnih tleh, se je prošlo nedeljo odigrala odločilna tekma za prvenstvo provincije Z. N. P. med Slavijo (Osijek) in Krajišnikom (Banja Luka). Zmagala je Slavija z 2 : 0 (2 : 0) ter s tem dobila naslov prvaka provincije Z. N. P.

Novi nemški rekordi v lahki atletiki. Tehnični odsek za lahko atletiko je potrdil nastopne nove nemške rekorde: Tek na 5000 m: Bedarff 15 : 25-3; 10.000 m: Bedarff 32 : 47-6. Skok v višino in v daljavo: Schröder 1-61 m v višino, 3-22 m v daljavo. Metanje kopja z obema rokama: Lübecke 96-77 m (55-1 z desno, 41-66 z levo roko). Metanje diska dam: gdč. Helech 24-90 m.

Objave

* **Otvorjene planinske kočje SPD.** Skozi celo zimsko sezono bodo otvorjene in oskrbovane sledeče planinske kočje in hoteli SPD: Hotel «Sv. Janex» in «Zlatorog» ob Bohinjskem jezeru 523 m, Valvazorjeva kočja 1180 m pod Stolom, Bistriška kočja 601 m v Kamniški Bistrici in Ruška kočja 1249 m pri Sv. Arehu na Pohorju. — Kakor lani odprta bo tudi letos v Cojzovi kočji zimska sobica spodaj v pritličju. — Čujemo da bo v letošnji zimski sezoni oskrbovana najbrže tudi kočja na Vel. planini 1558 m nad Kamnikom. V slučaju, da se ta namera uresniči, sporočimo o tem pravočasno in podrobneje. (TPR.)

* **Razpisane službe.** Pri osrednjem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu je razpisanih več pravnih, inženjskih, zdravniških, računskih in službenih mest. Pogoji bodo objavljeni v «Uradnem listu». Prošnje je vložiti do 9. decembra.

Pridobivajte „Jutru“ nove naročnike!

Domače vesti

* **Kralj Aleksander pozdravlja četnike.** Na brzjavni pozdrav kralju Aleksandru je dospel nastopni odgovor: «Gospodu Atanasiju Ristiću, predsedniku društva srbskih četnikov, organizacije jugoslovanskih nacionalistov, Ljubljana. Njegovo Veličanstvo kralj blagovolil je odrediti, da se izjavi Njegova prisrčna zalivala za rodoljubni izraz vdanosti, katerega ste mu poslali v imenu srbskih četnikov, zbranih na kongresu. — Šef kabineta, punomočni minister Janković.

* **Proslava narodnega praznika v Beogradu.** Povodom narodnega praznika dne 1. decembra vršila se je ob 9. dopoldne v beograjski rimsko-katoliški cerkvi svečana služba božja, ob 10. pa blagodarjenje v saborni cerkvi. Svečanosti sta se udeležila kralj in kraljica, diplomatski zbor, člani vlade, narodni poslanci in zastopniki društev. Po cerkveni svečanosti so se ministri, diplomatski zbor in generali vpisali v knjigo čestitk v dvornem maršalatu. K slavnostni večerji na dvoru so bili povabljeni ministri Pašić, Pribičević, Timotijević in Marković. Zvečer je bila bakljada z vojaško godbo na čelu.

* **Slovenska kandidata za glavno kontrolo.** Kakor poročajo iz Beograda, je državni svet včeraj določil svoje kandidata za glavno kontrolo. Med kandidati sta Slovenca gg. dr. Jakob Vrečko in dr. Hilarij Vodopivec. Za predsedniško mesto glavne kontrole prideta v poštev gg. Popović in Nestorović.

* **Blokaški štrajk na učiteljsku v Osijeku.** Kakor smo kratko poročali, v Osijeku dijaki učiteljskega povodoma svečane službe božje niso hoteli peti himne «Bože pravde», temveč so odpele «Lepo našo domovino» in nato demonstrativno odšli iz cerkve. Radi tega so bili trije učenci najvišjega razreda izključeni iz zavoda in to je dalo povod ostalim učencem, da so stopili v protestni štrajk, ki je bil sicer v enem dnevu končan, ampak meče prav čudno luč na razmere v tem šolskem zavodu, na katerem imata glavno besedo in največji vpliv dva naravnost strupena blokaša, profesorja Bratoljub Šram in Ljubomir Maštrović, ki nemojteno vršita agitacijo proti državi med zaupano jima mladino. Pa pravijo, da v Jugoslaviji ni svobode! Na srednjih šolah vršijo odkrito agitacijo proti državi od države plačani profesorji, kakor nam to kaže osiješki slučaj, ki je v resnici pravi skandal in je pričakovati, da bo učna uprava z energično roko posegla v to sršenovo gnezdo.

* **Političen umor?** Beograjska «Demokratija» poroča, da je bil te dni v Depotovu v Srbiji ubit predsednik Virinske občine Zivko Marinković, ko se je v nekega prijateljskega sestanka vračal pozno zvečer proti domu. Na potu ga je nepoznani morilec pričakoval in ustrelil. Ker pokojnik ni bil ožupan, je povsem opravičen sum, da je bil ubit od svojih političnih nasprotnikov, ker je bil odločen in agilen pristaš demokratske stranke.

* **Vojaška odlikovanja.** Kakor se nam naknadno poroča, sta bila odlikovana tudi dva oficirja kamniške tovarne za smodnik, in sicer kapetan I. razreda Vasilije I. Djurić z zlato medaljo za vestno službovanje in administrativni poročnik art-tehniške stroke Dragotin I. Čizmek s srebrno medaljo za vestno službovanje. — Pri tej priliki popravljamo neprijetno tiskovno napako v zadnji številki «Jutra». Z medaljo za vojaške vrline je odlikovan poročnik bojnega broda Ervin Fink, ne pa — kakor je bilo pomotoma tiskano — poročnik «vojnege avta».

* **Statistika državnih uslužbencev v Jugoslaviji.** Po proračunu za leto 1922. — 1923. je nameščenih v naši državni službi 68.168 uradnikov, 35.438 poduradnikov in 77.137 slug, skupaj 180.743. V tem številu so vračunjeni tudi vsi častniki, dodati pa se mora še orožništvo (naredniki, podnaredniki, kaplari in redovi) po številu 20.000. Narednikov in podnarednikov vojske je 6710, podoficirjev mornarice 619, skupaj 27.329. V navedenem skupnem številu je vračunjeno tudi železniško osebje, in sicer 2704 uradnikov, 7742 poduradnikov, 11.101 slug in enakih, 40.962 delavcev in drugih. Tudi 8000 finančnih poduradnikov je gori všteti.

* **Svarilo delavstvu, ki hoče v tujino.** V Nemčiji in v Avstriji vlada v zadnjem času velika brezposelnost. Avstrijska in nemška podjetja odpuščajo trumoma svoje nameščence, v prvi vrsti seveda inozemce — naše ljudi. Vsled tega svarimo naše delavce, naj se ne podajajo v Avstrijo in Nemčijo z namenom, iskati zaslužka, ker bi bili sicer zelo razočarani.

* **Pregledovanje javnih lokalov v Zagrebu.** Te dni je v Zagrebu posebna komisija, sestavljena od zdravnikov, občinskih svetovalcev, redarjev in tržnih nadzornikov, pregledala mesnice, kavarne, gostilne, delikatesne in druge trgovine. V celem je bilo pregledanih 30 lokalov, od teh je bilo pa 28 lokalov v neredu in nečistih. Proti lastnikom teh lokalov se bo najstrožje postopalo.

* **Smrt slovenskega visokošolca na Dunaju.** J. A. D. «Triglav» na Dunaju nam javlja sledeče: Dne 27. novembra je umrl član Janex Trdna, abs. mediciner. Po kratki in mučni bolezni, ki je

trajala samo štiri dni, se je utrgala nit njegovega mladega življenja. Postal je žrtev svojega poklica, ker se je pri izvrševanju tega zastupil svoje telo. Pokojnik je bil vnet Sokol in Triglav. Poleg vestnega izpolnjevanja dolžnosti napram svojemu poklicu in klub materielnim neprilikam, s katerimi se je boril ves čas svojih študij, je našel še vedno dovolj časa za izvrševanje dolžnosti napram domovini. Ze v Zagrebu je pridobil mnogo svojih kolegov za aktivno delovanje pri tamkajšnjem Sokolu, kjer je bil on načelnik; nič manj delaven ni bil na Dunaju, kjer je z velikim trudom ustanovil med tukajšnjimi akademiki jugoslovanskega Sokola. Do zadnjega časa je bil pokojnik njegov načelnik in vzgojil lepo število vnetih Sokolov. — Neizprosna smrt je težko udarila naše društvo, ki je izgubilo z njim najboljšega, najidealnejšega in najzavednejšega delavca. Za njim žaluje vsak, kdor ga je poznal, ker on je bil dober tovariš in v delu izgled vsem. Z rodbino, ki je v njem izgubila edinega sina, žalujejo vsi, ki so ga poznali.

* **Automobilna zveza Krško-Novo mesto.** Vozni red avtovožnje med Krškim in Novim mestom se je izpremenil. Iz Krškega odhaja avto sedaj ob 8. uri in prihaja v Novo mesto ob pol 11. uri. Iz Novega mesta pa odhaja ob 15. uri in prihaja v Krško ob pol 18. uri.

* **Samomor neznane ženske.** V maksimalnem jezeru pri Zagrebu se je prošli četrtek prostovoljno vtopila neznana ženska, ki je razbila tenko ledeno skorjo na jezeru ter potem skočila v vodo. Nek trgovski pomočnik, ki je oddalec videl grozni prizor, ni mogel neznanke rešiti, ker je že bila izginila pod ledom. Pri vstopljenju se ni našlo nobenega dokumenta, pač pa je imela v žepu vizitko na ime: «Marija Petričević, trgovka v Mitrovići». Kaj je neznanco gnalo v smrt, ni znano.

* **Očeta je umoril.** Iz Guštanja poročajo: Minulo zimo so našli v svoji hiši obešenega posestnika Andreja Havlija, po domače Pušnika, na Selovcu. Sedaj pa je izpovedala pokojnikova žena, da sta Pušnika umorila njegov sin in njegova žena ter potem mrtvo truplo obesila. Orožniki so oba prijeli in izročili sodišču.

* **Pijanec — morilec svoje žene.** V neki vasi v bližini Novega Sada se je kmetovalec Martin Homnik oženil z bogato mladenko. Toda med njima je kmalu nastal oster prepir, ker je bil mož vdan pijači. Ker je od žene prepiru zahteval denar in tako zapravljal njeno premoženje, mu ta končno ni hotela več dati denarja, to pa je mož tako raztogotilo, da je nekega dne potegnil revolver in s par strelj ubil svojo ženo. Morilec je nato izginil brez sledu.

* **Nevaren umzovnik pod ključem.** Iz Celja se nam poroča: Na Andrejevem sejmu dne 30. novembra se je posrečilo policiji aretirati rafimiranega tatu, kojega identiteta še ni dognana. Okrog 12. ure je nastal na glavnem trgu med mnogobrojno množico živahen vik in krik. Za elegantno oblečenim gospodom so drveli sejarji ter klicali: «Primitte gal» V prvem trenutku si je zasledovani pomogel na ta način, da je sam krepko sekundiral. Ko pa je bil zasledujoči detektiv za njim, je izginil na dvorišču nekega trgovca, preskočil plot in končno v največji stiski izginil v poslopuj okoliške šole. Čez nekaj časa se je zopet prikazal s črnimi očali ter skušal prevarati pred šolo na straži stoječega detektiva. Po aretaciji je trdovratno tajil, da bi bil okradel posestnika Lubezemu je vzel 1000 Din, a potem pri zasledovanju vrzel bankovec v stran. Pri telesni preiskavi je našla policija celo vrsto stvari, ki opravičujejo sum, da je ujet mednarodni zepar. Potna izkaznica se glasi na ime Fr. Vidman iz Rogateca ter je izdana od trške občine za potovanje v Beograd. Vse številke na listini so pa potvorjene. Potna izkaznica je izdana najbrž 11. oktobra 1921, a letnica je popravljena na 1922. Tudi rojstno leto 1877 ne odgovarja njegovi starosti, ker je star večjemu nekaj nad 30 let. Pri sebi je imel še neko povabilo italijanskega konzulata v Zagrebu brez imena, nadalje navedeno izpričevalo, glaseče se na ime Fr. Vidman iz Velike Proprence, Kotar Požeja, kar pa je prečrtano in prepisano za Pirano. Prijavljeno je začasno bivanje v občini trg Rogatec št. 126. Odjava je datirana z 1. nov. 1922, a datum odjave zopet potvorjen na 21. nov. 1922. Pri njem so se našle nadalje sledeče stvari sumljivega prisestvovanja: listnica s 620 Din, poniklasta tabatijera, niklasta verzica in ura z rimskimi in arabskimi številkami (od 13 do 24), majhna srebrna žlica, črni naočniki, žepni nož z dvojnimi rezilom in škarjami, penkala svinčnik, 2 prstana (širok poročni in ozek z rubinom), novi ženski šal, volneni in sive barve, trije ovratniki in dva odrezka poštnih nakaznic, glaseča se na 1000 K s poštno štampiljo Rogatec 20. sept. 1922, a odana v Brodu. Ker se je ujel najbrž jako nevaren tat in ni izključeno, da ima še kake druge delikte na vesti, se prosi javni eventualne podatke drž. policiji v Celju.

* **Statistika državnih uslužbencev v Jugoslaviji.** Po proračunu za leto 1922. — 1923. je nameščenih v naši državni službi 68.168 uradnikov, 35.438 poduradnikov in 77.137 slug, skupaj 180.743. V tem številu so vračunjeni tudi vsi častniki, dodati pa se mora še orožništvo (naredniki, podnaredniki, kaplari in redovi) po številu 20.000. Narednikov in podnarednikov vojske je 6710, podoficirjev mornarice 619, skupaj 27.329. V navedenem skupnem številu je vračunjeno tudi železniško osebje, in sicer 2704 uradnikov, 7742 poduradnikov, 11.101 slug in enakih, 40.962 delavcev in drugih. Tudi 8000 finančnih poduradnikov je gori všteti.

* **Svarilo delavstvu, ki hoče v tujino.** V Nemčiji in v Avstriji vlada v zadnjem času velika brezposelnost. Avstrijska in nemška podjetja odpuščajo trumoma svoje nameščence, v prvi vrsti seveda inozemce — naše ljudi. Vsled tega svarimo naše delavce, naj se ne podajajo v Avstrijo in Nemčijo z namenom, iskati zaslužka, ker bi bili sicer zelo razočarani.

* **Pregledovanje javnih lokalov v Zagrebu.** Te dni je v Zagrebu posebna komisija, sestavljena od zdravnikov, občinskih svetovalcev, redarjev in tržnih nadzornikov, pregledala mesnice, kavarne, gostilne, delikatesne in druge trgovine. V celem je bilo pregledanih 30 lokalov, od teh je bilo pa 28 lokalov v neredu in nečistih. Proti lastnikom teh lokalov se bo najstrožje postopalo.

* **Smrt slovenskega visokošolca na Dunaju.** J. A. D. «Triglav» na Dunaju nam javlja sledeče: Dne 27. novembra je umrl član Janex Trdna, abs. mediciner. Po kratki in mučni bolezni, ki je

Politične beležke

+ **Zagreb se spreobrača.** Povodom proslave 1. decembra je prirredila zagrebška akademska omladina v četrtek in petek zvečer manifestacije po mestu. Povorki se je pridružilo obkarako po več sto drugih prebivalcev, ki so z omladinco vred vzklikali Jugoslaviji, kralju, vojski itd. Zajedničarji in Radičevci niso niti poskušali, da bi manifestacije motili, kakor so delali to vedno doslej. Razveseljivo znamenje je tudi, da je izobesilo zastave mnogo več hiš, kakor je bilo to običajno pri drugih dosedanjih državnih proslavah.

+ **Republikanec.** Dr. Novačan, ki je gostoval toliko časa v Radičevem «Slobodnem domu», dokler se ga Radič ni naveličal, je osnoval sedaj v Celju zopet lastno glasilo slovenske republikanske stranke pod naslovom «Republikanec». V prvi številki pravi, da je avtonomija, s katero ropotajo klerikalci, megljena beseda. Jugoslavija da bo ali centralistična ali federativna država, in ker se centralizem krha, kakor pravi dr. Novačan, naj živí federacija. Dr. Novačan torej zaenkrat ni zameril Radiču, ki ga je mirnim potom odeslovil in je ostal zvest Radičevim načelom.

+ **Koroška domovina» zaspala.** Nemškutarski list «Koroška domovina», ki je zli obilo gnojnico in omeogle jeze na poštene Slovence, izjavlja v svoji zadnji številki, da preneha izhajati. Zavedno koroško slovensko ljudstvo mu ni šlo na limanice. Ošabnim nemškim Mihlom je zmanjkalo «fickov».

Po svetu

— **Častni doktorji Sorbonne.** Zagrebški «Riječ» prinaša obširno poročilo o svečani seji proforskega zbora Sorbonne, na kateri je bila podeljena diploma častnega doktorata nekaterim priznanim inozemskim znanstvenikom, med katerimi sta bila tudi predsednik češkoslovske republike dr. Masaryk in minister dr. Beneš. Zvečer se je vršil slavnostni banket na čast novim doktorjem. Gospod Peretti della Rocca, ravnatelj političnega odseka, je pozdravil predstavnike prijateljskih držav. Posebno iskreno je pozdravil zastopnike Jugoslo-